

نومبر
۱۰

جمعه ایرتسی

تاریخ تأسیس
۱ مایس سنه ۱۲۹۲

عمومی اعتباریه فنونه دائر رساله ادبیه در

آیده درت کره اوله رق جمعه ایرتسی کونلری چیقار

بو کونکی خالزه باقیورمده اه ! اوصرمده او طه سسند بعد
الاستیدان اوج بش یاشنده بر چوجق ایله دها صکره بر حکیم
کیرمکله انجیل شریفی او یوب باش اوجنه قومشدر .
محمود جلال الدین

موالید ثلثه — مابعد

براز صکره لری زلزله ایله برابر روزکازک دگری قاریشدر برمی
کی طپراغک اوزرنده دخی بر لحظه ده کاه اچیلور کاه قپانور
بر طاقم یاریقلر حاصل اوله رق انلرک اره لرندن دومانلر علولر
کورینوب غیب اولمده باشلار .

بو حاللرک دوامیله چوق دفعه لر نهرلرک صولری آققندن
قالوب قوجه قوجه طاغیرلر چو کدرک غیب وانلرک یرلرنده
بر طاقم کوللر یعنی طوراق صولر حاصل اولور دکرک آغزیدیلری
دخی شدله جریان ایدرلر و طالعدرلر پیویدرک پک یوکسک محالره
چیقلرلر .

زلزلدنک ظهور ایتدیکی محلدن پک چوق اوزاق محالره
یرک صارصلسی حس اولور .

۱۷۵۵ سنه میلادی سسند بور تکیز پایتختی اولان لیرنبونده
بویله بر زلزله ظهور ایدوب ایکی ثانیه ظرفنده تکمیل شهری
خاک ایله یکسان ایلش و او ائنده اسویجره نیک و غاسقونیا سواحلتک
وسائر محالرک صولرینی قارمه قاریشق ایتشدر .

بوکی احوال طبیعیه جنوبی آمریقا ده هر یردن زیاده واقع
اولوب ۱۸۶۸ ده (پرو) مالکسند و دها جوار مملکتلرده

و بحر محیط معتدله کائن اطهر لده ظهوره کلان زلزله دن نیجه یوز بیک انسان محو و تلف اولمشد .

اق دکرده بولنان مالکک اکثر محفلرنده از جمله ایتالیا ده اسپانیاده جزایر ده یونانستانده اناطولیده یک چوق کره لر بومصیبت عظیمه ظهور ایتشد . طاهر لده کوریلان بر طاقم ایریلی اوفقلی دلیکلر مغاره لر یرک ایچنده طوتشوب چچقمق استیان غازلرک تأثیریه حاصل اولدیغنه شبهه یوقدر .

اشته اواز سبیلده که بعض طیراقلر بر برندن آیریلوب بر طاقم چقورلر حاصل اولمشد . مثلا فرونه قونیلان بر خورک ایچنده بولنان غاز حرارتک تأثیریه دیشارو چچقمق استدیکندن خورک اوزرنده نقدر چقورلر حصوله کتوردیکی ییشمش آتمکرده یک ابو مشاهده اولنور .

صولرک جریانی دخی بویه چقورلر و مغاره لر حصوله کتوره ییلمور . بر نهر آقوب یکدیکی یرلرده جریانشه مانع اوله جق بعض بیوک بیوک قیالره راست کلوب بولنرک جسامتی سبیلده صو اوزرلندن آشه مدیغندن مذکور قیالرک اوکنده بولنان یومشاق طیراغی قازمغه و ایچنده کیره رک قیالک التندن یکمک ایچون کندینه یول بولمغه چالشور و اقدیغی یردن کتوردیکی بر طاقم قاتی قاتی جسملرک دخی یاردمیه کندیسنه بر یول حاضرلر . ودائی جریاندن او یول بیویدرک اشته یرک التنده مغاره میدانه کلور بو مغاره لده طبیعتک حصوله کتوردیکی بر طاقم عجایب صنایع حقیقه عقله حیرت ویرر .

مغاره نک قبه سندن صیران صولر یکلشدرک اوزون اوزون بر طاقم پارچهلر حاصل اولوب قبه نک اشاغیسنه طوغری صارقار

بوصولدن یرہ طاملا یانلر دخی ییغله ییغله پککشوب یردن ده عینیلہ اولہ طولانی پارچہلر ظاهر اولغہ و یوقاری طوغری چیقمغہ باشلار بعضاً یوقاریدن اینان پارچہلرلہ اشاغیدن یوقاری یہ طوغری چیقان پارچہلر بربرلرلہ برلشدرک قوجہ قوجہ دیرکلر حاصل اولوب مغارہنی تزین ایدرلر بعضاۛده بومغارلر قالین وطار قیالک الٰتہ تصادف ایدرک ایکی طرفی اچیق اولدیغندن عادتا طبیعی کبری شکلندہ بولنورلر طاغلق محللرده اشته بوککی شیلر و بویله مغارہلر وشدتله آقان اوفق اوفق درہلر وشلالہلر یعنی یوکسک قیالردن آقان صولر طبیعتک اک لطیف تماشا کاهلرنددر .

ازجلہ یرنہ طاغلرندہ درتیوز اوتوز درت مترو ارتفاعندہ بر محلدن دوشوب غایت جسم قیالردن آقان غاورانی نامندہ کی شلالہ اورالرہ سیاحت ایدنلرک فوق العادہ نظر حیرتنی جلب ایدر .

اسویمجرده آلپ طاغلرینک ارہسندہ اوچوز مترو یوکسکلکندن دوشن (ستویاخ) نامندہ برشلالہ اولدیغی کبی ینہ اوجوارلرده بوکا بکرر دها پک چوق شلالہلر موجوددر . (تبرول) ده یدی یوز مترو ارتفاعندہ بر محلدن غایت کورلٹی ایله افار برشلالہ دها واردر اوروپانک اک کوزل شلالہسی نورویچیاۛده (ریوقانفوس) شلالہسیدرک بر طاقم نہرلرک برلشمسیلہ حصولہ کلوب (میوز) کولنہ ایکی یوز التمش التی مترو ارتفاعندن افار .

اک زیاده شایان دقت اسوچیاۛده (اولہ آ) شلالہسی اولوب

بونك اكليكي بشيوز و دوشديكي محل ايكي يوز مترو ارتفا
عنده در .

بوشلاله نك كوركتيسي پك اوزاق محللردن ايشيديلور و اول
درجه شدتله افار كه افان صولر طاشلره چارپه رق عادتا طوز
كي اولور .

قيشين صغوغاك شدتدن صونك دوشديكي بر ك يعنى نهر ك
ايكي كنارندن باشلايوب بوزلر قالقار و صكره برلشدر ك برقه
شكلني پيدا ايدر . بوقبه كتد بجه يوكسه يوكسه صدانك
افقده اولديغي اويوكسك قياره قدر چيقار .

بهار كلدكده بوزلر اريكمه و بوسيله مخوف و مدھش
صدال حاصل اولغه باشلار .

شلالهرك اك بيوكلري واك زياده سزاوار تماشا اولنلري
امريقاده بولنوب ازجمله (ميسوري) (ميسيسيبي) و (نياغارا)
شلالهلري جسامت و صولرك جرياننده اولان شدت و لطافت
جهتيله حقيقه محير عقولدر .

(نياغارا) شلاله سنك دوشديكي نهر (شهور) اطهسي ايله
ايكي قوله آريلوب بو ايكي نهر دن جواهر متفقدسيه طوغري
افان نهر ك ايكي يوز مترو و ديكرينك همان بيك مترو وسعتده
اولديغي دركاردر . افريقاده دخي برطاقم شلالهلر موجود
اولوب ازجمله زركبار شلاله سني انكليز سياحلرندن مشهور
(لينويغستون) كشف ايدرك مذكور شلاله يه (ويكتوريا)
نامني و ير مشدر . نيل شلالهلري غايت مشهور ايسهلرده
بونلرك اقدنيغي يرلر بش التي مترو دن زياده اولدقدن بشقه نيلك
صولري قبارمغه باشلادقده شلالهلر دخي غيب اولور .

طاش و طپراق

کره ارض اوزرنده هر شیدن زیاده بر طوتان و موالید
ثلثه دن معدنیات قسمک خزینده سی یاخود معدنیاتک اک اول
کوزه کورینان قسمی طاش و طپراق اولدینی کی انسانک
احتیاجنه دخی هر معدنن زیاده یرایان طاش و طپراقدر .

کرج طاشی پک معلوم وفائده لی بر طاشدر بو طاش بر از
زیاده جه ایصدل دینی حالده بر غاز حاصل ایدر که اکا (آسید
قاربونیک) دینور و صکره عادتا کرج اولور .

کرجک اوزرینه صو دوکولدکده صو ایله کرج قولایلقله
امتراچ ایدوب غایت شدید بر حرارت ظهوره کلدکدن بشقه
اک تاثیریه صونک بر مقداری بخاره تبدل ایدر صونک مقدار
جزئیسی کرجدن آریله رق کرج پارچه لثغه باشلار و خور کبی
اولور حاصلی بو هر کسک معلومی بر شی اولدیفندن زیاده
تفصیلاته حاجت یوقدر .

انجیق یوقارده ذکر سیقت ایدن طاغ مغاره لرنده کی صولرک
صیرمسیله حصوله کلان دیرکلرک حاوی اولدینی معدن اشته
بوکرج طاشیدر بو دیرکلرده صو مرمری تعبیر اولنور و کرجه
بکزر بر نوع معدن مشاهده اولتقددهر بو صو مرمری پک
بیاض اولیبوب صاری و قرمزیه مائلدر که منظره سی پک
خوشدر .

باقی

مابعدی وار